

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Venerabilis Arnesti singularis in Dei Matrem amor & pietas; tenerrimáq[ue]
in animo memoria. Caput XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

sed multò magis *Statuta* præbere indicium possunt, quibus Juris Ecclesiastici Regulas, ut videmus, adjecit.

His adijce summam *Arnesti* in dicendo gratiã, & artes Concionum, quibus populus admirans tenebatur, & ratione & voluntate victa movebatur. Ejus cœlestis ad populum Oratio Citharæ videbatur persimilis, quam peritissimus artifex canendi percurreit. Nam eadem sæpe chordâ, varietate maximâ, nunc acutum, nunc gravem, nunc altiorem, nunc varium, nunc stabilem edit sonum, & una sæpe plurium voces implet; sic *Arnesti* mens & lingua, ut plectrum, tot inter Scientias, velut inter chordas oberrans, mirâ arte tangebatur omnia, & ex omnibus, quod maximè consonaret, nôrat eligere. *Mel & lac sub lingua ejus*; quam sententiam ad sacros Oratores *Nyssenus* accommodat, quorum auditores, ut *Columbæ* in Canticis, lacte lavantur, melle reficiuntur. Nimirum tot tantisque scientiarum præsidij excultum pectus, tam divinis imaginibus & ideis ornata mens, quid aliud quàm sapientissimos partus proferret? quid immaturum, & non vitale pareret! Atque utinam ex cineribus, ut *Phœnices*, sic libri nascerentur, aut certè resurgerent divina reperta, & Volumina illa, quæ magno numero scripsisse perhibetur, aliquando prodirent è latebris! tum enim verò penitus inspicere sensa illa divina, & falices cœlestis hujus ingenij radios admirari liceret, ac fortassis *Arnesti* nomen inter celebratissimos Ecclesiæ Scriptores legeretur.

Ioan. Andreas
1328. *Fratres* 3
de Ubaldo.
Barth. de Sa-
liceto, Bartolus.
Hæc ex Fichardo
in Viti lo-
uconsultorum
VII.

S. Greg. Nyss.
homil. 9. in
Cantica.
S. Bern. sermo
67. in Cant.
S. Chrysost.
hom. 8. in Ep.
ad Hebræos
Vide interpre-
tes Tsal. 118.
quàm dulcia
saucribus meis

Venerabilis *Arnesti* singularis
in DEI Matrem amor & pietas; te-
nerrimâq; in animo memoria.

Zz 3

CA

CAPUT XIII.

Aqua sunt hu-
mana Scientia
Greg. hom. 22.
in Evangelia
Ambr. lib. 5.
Irenaeum, C. 21.

Mariale C. 76.

I.
B. Virginis
amori totum
se dedit
Arnestus.

II.

III.

IV.

V.

Affluxisse à scientijs lac & mel in *Arnesti* linguam, dixi; sed sterile illud & aqueum sine dubio, ab aquosa & timida scientia, futurum erat, nisi ille linguam sapius intinxisset in corde, in quo *castra quadam mellea*, ut vocat Ambrosius, dulcissimus Dei & Beatae Virginis Amor fixit; quam *Virginem Apiculam* esse, & in cor Iusti cum Sanctis Angelis mella & manna comportare, ipse *Arnestus* in *Virgineo* suo libro disertissime probavit. Et verè liber hic mel quoddam virgineum, & auroræ hujus cœlestis ros videri potest, ita dulcedinem plusquam melleam, nectârque & ambrosiam sapit. Ex hoc uno libro, si reliqua abessent omnia, quantus fiterit *Virginis Amator Arnestus*, possemus non modò conijcere, sed manu quodammodo tangere, & venam illius amoris, ut Medici solent, tenere. Ortum hic amor non ex futile causa sumit in ipsa *Arnesti* adolescentia, cum Virgo beatissima, ut pridem narraui, averso vultu, moxque iterum reddito, quid ab *Arnesto* suo peteret; ostendit, ut fortius simulato contentu, spe tamen redeundi relicta, amor adolescentis irritaretur. Nec ferè talia visa, nisi viris sanctissimis, offeruntur, & quos divinitas ab aeterno suæ Parentis honori destinavit. Audenter igitur & ardenter in amorem cœlestem ingressus *Arnestus*, ad mortem usque perduxit, magnâque vis amoris magnis documentis est probata: ejus honori complura erecta Tempia; fundata Cœnobîa, eaque omnia à *Beatissima Virgine* appellata; scripti de ejus *Laudibus* libri; *Sacrâ* sub auroram de *Beata Virgine* instituta; nec nuda sibi relicta, sed fundata censibus, & perpetuis Musicis, & *Litteratorum Sodalitatibus*, ut vocant, ad aeternitatem honoris firmata. Intererat quotidie Sacris, dum in aurora canerentur, Archiepiscopus, & laudes *Beatissimæ Virginis* exquisitis cærimonijs, & magnâ significatione honoris cum Prælatorum Ecclesiæ Choro, altâ voce legebat, & quidquid Sacerdos ad aram diceret iterabat; ad eandem honorandam par-

vum.

rum, quod vocant, officium, post mediam noctem cum Capellanis perolvebat; quotannis uno Mense Przbami, aut Glacij abditus, uno servato conscio, uni dilectæ Virgini serviebat; eoque progressus amor est, ut, quod novum amoris est genus, in ejus gratiam religiosam vitam cogitârit amplecti, expetieritque à Summis Pontificibus, sed impetrari facultas non potuit; Beatissimæ Virginis Imaginem suorum itinerum Comitem, quocunque proficisceretur, habebat; ejus statuas jubebat effingi & Templis donari, ex quibus illa quoque statua *S. Montis* prodigiosa, quam nunc veneratur Bohemia, & sentit imperantem; néve in Templis oculi aliud, quàm amatam Cœli Virginem, possent videre, in fenestris Templorum, amansium more, vitris inuri & depingi ejus Imagines jubebat, quæ se flectentem ante Mariæ thronum, omnésque honores ac dignitates donantem, exprimerent. Sed duo præcipue *Arnesti* in Dei Matris honorem inventa laudantur, quæ Bohemia universa probavit, hodiéque usurpat (utinam, dum Nova, nescio cujus gloriæ cupiditate, consecramur, vetusta, tot sæculorum usu probata, manifestâque in vulgus utilitate commendata, non negligeremus!) duo, inquam, hodie ab *Arnesto* usque retinentur: *Rorate, & Salve. Rorate*, Catholica apud Bohemos antiquitas vocat, Missæ Sacrificium matutinum cum Cantu, quod eo tempore, quo partus Virginis expectatur, & *Adventus* (notâ Templis voce) dicitur, peragi solet, frequentissimo populo ante lucem ad Ecclesias affluente, & Sacrum illud de *B. MARIA* audiente, & sub eo appositas veteresque Cantiones modulante. Id Sacrum invènit, aut in Patriam induxit *Arnestus. Salve*, Jejunij verni tempore potissimum (aliquibus in locis omni per annum die) honori Virginis, sub *Completorijs* tempus, cani solet; sed ea res multis alijs Cantibus & precibus permiscetur, ut justam dimidiam, aut etiam integram occupet horam.

Perennant hodiéque pulcherrima *Arnesti* inventa; & perennent, ut *Diva Virgo* sanctis hisce blanditijs populorum placata, *cadenti Patrie succurrat!* Porrò *Virginem Beatissimam*, Venerabilis *Arnestus* amantissimis semper appellat nominibus, neque

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

XII.

XIII.

XIV.

Narratio visio-
nis Glacensis
lib. 1.

Erecl. lib. G. 1.

Data Przibea-
mi. A. D. 1358.
die X. Mensis
Iulij.

neque facile ejus nomen, sine præfatione honoris, legitur expres-
sisse; amorem enim penna sequebatur. In brevi illa narratione
quàm varijs usus est titulis! jam *Venerabilem Matrem DEI Vir-*
ginem, jam *semper Virginem*, jam *gloriosam*, jam *sanctam*, *singula-*
rem protectricem, & *miseratricem peccatorum* nominavit. Vidi
nuper ex Ereclionum libris transcriptas *Arnesti* litteras, in qui-
bus XL. dierum Indulgentias *Ecclesie B. Virginis in Ginetz* ijs
omnibus, qui Sabbatho Missæ cantatæ eò loci interfuerint, lar-
gitur; earum litterarum hoc initium est: *Arnestus DEI & A-*
postolicæ Sedis gratiâ Sanctæ Pragensis Ecclesie Archiepiscopus, &c.
Dominum Nostrum IESVM Christum credimus habere propitium,
si gloriosam Virginem MARIAM ejus Genitricem devotè ho-
norari procuremus in terris, & fideles etiam ad laudem & obsequium
ejus invitemus, &c.

XV.

Arnestus à B.
Virgine di-
lectus.

L. Consulto.

Plutarchi. lib.
de Musica.

Plura hujus in Divinam Matrem Amoris documenta spar-
sim in prioribus libris invenies, quæ nunc repetere non vacat.
Ultimum illud ab *Arnesto* in terris agente facinus editum: quòd
ultimâ voluntate non alium sepulchro suo locum, quàm Tem-
plum Divæ Virginis *Glacense*, delegit, vestrûmque mortui corpus
magnis viginti & amplius milliaribus ad sepulchrum, ut post
mortem ante ejus effigiem, quam vivens adamârat, habitaret.
At *Diva Virgo* vicissim in amore vincisse turpe existimans, omni-
bus humanis divinisque bonis cumulavit *Arnestum*, & nunc cu-
mular in celo. Ingeniosè *Plurarchus Alexandrum Magnum*
virtutis opificium appellavit; ego nihil dubitem *Arnestum* *Bea-*
tissimæ Virginis opus & artificium, atque, ut nunc aula loquun-
tur, *MARIE Creaturam* appellare. Itaque ut *Conjuges ra-*
dijs marivorum fulgere dicuntur, ita vice versâ *Arnestus*, castissi-
mæ Virginis amator & sponsus, beatissimis ejus radijs effulsit.
Sed neque id virgineo honori indecorum quis putet: nam si
Mundus mulierum sunt viri res gesta, tanta in virtute facinora
edidit *VEN. Arnestus*, ut non parva virginei maternique hono-
ris facta videatur accessio, ex eo, quem sibi ipsa sponsum delegit,
Arnesto. Valeat hæc, quod ipse, de luce disputans, scripsit: *Luce,*

C. XIV. ILLUSTR. SENTENTIÆ DE B. V. EX ARN. 371
 inquit, educit nubes ab extremis terra, & MARIA de peccatori-
 bus & pauperibus Mundi hujus egregios facit Prelatos, & Prædi-
 catores. Proverb. 8. Lux in visceribus terra argentum vivum, quod
 est, ut dicunt, venenum omnium creaturarum, convertit in aurum:
 & MARIA de pessimis & desperatissimis sæpe facit optimos & devotissi-
 mos. Eccl. 24. Penetrabo inferiores partes terra, & dabo pro terra sili-
 cem, & pro silice torrentes aureos, id est corda saxeæ faciam aurea.
 Lux in profundo maris inter arenas in conchis vilibus, & abjectis
 nutrit & fovet pretiosissimas margaritas: & MARIA inter pau-
 peres & abjectissimos Mundi hujus sæpe efficit, nutrit & fovet ani-
 mas pretiosissimas & DEO dignas, & hi sunt thesauri absconditi are-
 narum. Deut. 33. Eccl. 24. O Arneste, Venerabilis Antistes, fal-
 lor, nisi converso nomine de te Fabula cantatur!

Illustriores quædam de Matre
 DEI Virgine sententiæ, ex Libro Ma-
 riali VEN. ARNESTI excerptæ.

CAPUT XIV.

Incipiamus à Titulis, quibus dignitatem Virginis Arnestus
 honoravit: Vocat eam *Medium DEI & hominis*, ejusque of-
 ficiū esse conservare nos in statu gratiæ, ipsa enim & Ma-
 ter & nutritrix nostra est; vocat *optimam consolatricem*, quæ
 aquas omnes nostras fecit converti in vinum, & dolores in gau-
 dium. Alibi Beatissimam Virginem *serorem suam parvulam* au-
 daci amoris affectu compellat; & alio in loco antonomasticè:
ita inquit, Regina mea. Sed & *Aviam nostram* ex eodem affectu
 vocavit. De MARIE nomine: *sicut oleum effusum nomen sponsi, ita*
balsamum effusum nomen sponsæ; nomen utrumq; benedictum in sa-
cula.

2.
 C. 71
 Ibid.
 C. 56
 C. 120
 C. 122
 C. 63

A a a